

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke:	Aust-Agder
Kommune:	904/Grimstad
Opprinnelig funksjon:	gårdsbruk
Nåværende funksjon:	undervisning
Foreslått vernekategori:	Verneklasse 1, fredning
Totalt antall bygg:	25

"Ibsens urtehage" er anlagt nord for kantinen og internatet.. Opphavsrett: Statsbygg.

Situasjonskart. Utsnitt med vernede bygninger. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
10681	BYGG B - GAMLEBYGGET	1922 - 1923	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør/Utomhus	166769760	9/1
10616	BYGG C - BRAKKA/INTERNAT	1952	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør/Interiør	166769752	9/1
10602	BYGG D - ØKONOMIBYGGET/KANTINE	1954 - 1956	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	166769744	9/1
10605	BYGG E - TIPPEN/INTERNAT	1956	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	166769744	9/1
10618	BYGG H - UNDELANDS HUS/LÆRERBOL.	1923 - 1924	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	166769833	9/1
10615	BYGG I - GARASJEREKKE	1924	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	166769787	9/1
10626	BYGG O - POTETKJELLER	1760	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør/Interiør	166833345	9/1
10601	BYGG S - KLOKKEBYGNING	1750	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	166769582	9/1
10600	BYGG T - ØVRE	1733	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	166769523	9/1
10603	BYGG W - HYTTE NEDRE	1880	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør/Interiør	166833353	9/1

Vern kompleks

Formål:	Formålet med fredning og vern av Dømmesmoen er å sikre statlig byggeri av skoleanlegg innen hagebruksutdanning. Formålet er videre å bevare bygningenes arkitektoniske kvaliteter. Videre er formålet med vern av undervisningsbygningen å vise typiske utviklingstrekk i et skoleanlegg av denne typen, med eldre og yngre byggetrinn. Formålet med vern av utearealer er å sikre tilknytningen mellom bygninger og hagen og parkarealet som er svært viktige elementer for å formidle den utdanningshistorien Dømmesmoen er representant for.
Begrunnelse:	Gårds- og skoleanlegget består av 16 bygninger oppført i perioden 1700-2002. Vernet omfatter bygninger, hage og parkanlegg som har stor kulturhistorisk verdi og som samtidig ivaretar viktige deler av hagebruksutdanningen i Norge. I 1915 tok staten ansvaret for den til da private hagebruksutdanningen, med mål om å bringe utdanningen opp på like høyt nivå som de beste landbruksskolene. Skolen skulle ta opp både mannlige og kvinnelige elever. I 1922 ble det første skolebygget på Dømmesmoen reist. Samtidig ble de eldre skolebygningene holdt i hevd. Siden har det kommet til flere bygninger, slik at gårds- og skolehistoriens mange lag er tydelig.
Omfang:	Fredning eller vern omfatter ti bygninger. Av utomhus: utdanningsanleggets grøntområde markert i kart.

Beskrivelse kulturmiljø

Eiendommen er på 590 dekar og består av et indre og et ytre parkområde, skog og dyrket mark. I parkområdet, som tidligere var jordbruksskole, finner vi en av landets største samlinger av trær, busker, stauder, sommerblomster og krydderplanter. I dag rommer samlingen 750 arter trær og busker og over 350 forskjellige staudearter. I midten av parken er Dammen, et naturlig oppkomme fra raet. Denne forsynte i sin tid Grimstad med vann. Fram til gartnerskolen begynte i 1921 var det gårdsbruk på Dømmesmoen. Gartnerskolen holdt til her frem til 1991, da Høgskolen i Agder overtok.

VERNESTATUS

To bygninger på området, Bygg S Klokkebygningen og Bygg T Øvre, er administrativt fredete bygninger (listeførte).

Riksantikvaren har i brev 22.10.2010 varslet oppstart av fredning ved forskrift for størstedelen av eiendommen. Se RAS saksnr 09/01189-17 og SBs saksnr 200601742-7.

Dømmesmoen ligger på raet, den store endemorenen fra siste istid. Raet på Dømmesmoen er landskapsvernområde, dvs. vernet etter Naturvernloven (jmf. SB notat 2007, Natur- og kulturkvaliteter på Dømmesmoen). Området som er vernet ved Kgl. res. 15.12.2000, strekker seg fra Jerkholmen i vest til Tromlingene i øst.

På Dømmesmoen, som i andre deler av morenerygglandskapet har det vært bosetning fra langt tilbake, noe de mange funnene fra jernalderen minner om. Det er flere gravhauger i området fra ca. 100 til 600 e. Kr. Det er i alt registrert 50 gravhauger, steinsettinger og bautasteiner på eiendommen, noe som gjør denne eiendommen i Fjære kommune til den gården som har flest bevarte gravhauger. På området ble det på 1950-tallet anlagt en fotballbane i området ved gravhaugene. Det ble blant annet funnet smykker i forbindelse med arkeologiske utgravninger. Disse funnene er i dag å finne på museum i Oslo. Uheldigvis ble flere av gravhaugene ødelagt i forbindelse med fotballbanen.

Eventuelle tiltak (for eksempel nybygg) på området må avklares med fylkeskommunens arkeolog, med hensyn til spørsmål om arkeologiske undersøkelser/vern av grunnen.

GRØNTANLEGG

Edens Hage er en tidligere villahage i eiendommens østre del. Navnet refererer til stedet Hamsun gikk mens han skrev På gjengrodde stier. I tillegg er Ibsens Urtehage en hage som en anlagt for å gi et inntrykk av apotekerurter som var i bruk på den tiden Henrik Ibsen var apotekerlærling i Grimstad.

Kilder:

Dømmesmoen ruslespor. Hefte utgitt i 2003 av Norsk Hagebruks Museum, Dømmesmoen, 4885 Grimstad.
Norsk Hagebruks Museum. Hefte utgitt av Norsk Hagebruks Museum, Dømmesmoen, 4885 Grimstad.

Eiendomshistorikk

Dømmesmoen var opprinnelig en stor offisergård som i 1781 ble delt til en øvre og en nedre gård. Nedre Dømmesmoen ble eid av de to ugifte brødrene Ole og Lars Dømmesmoen fra 1856 til 1886. Øvre Dømmesmoen var fra 1808 til 1088 i familien Pharos eie. Familien Pharo var kjøpmenn og skipsredere. Da Fjære ble eget sogn i 1846, etter fradeling fra Øyestad prestegjeld, ble Dømmesmoen den første prestegården i Fjære sogn med Axel Christian Pharo som den første sognepresten i det nyopprettede Fjære prestegjeld som da også omfattet Grimstad.

Grimstad kommune kjøpte deler av eiendommen i 1866 og anla Øvre basseng som et reservoar for byens første vannverk. I 1921 ble begge brukene kjøpt av Landbruksdepartementet til bruk som gartnerskole. Havebrugsskolen (Statens Gartnerskole) var i drift der inntil 1991 da den ble en del av Agder Ingeniør og Distriktskole. I 1994 ble skolen en del av Høgskolen i Agder. Fram til fraflytting i 2010, hadde Høgskolen i Agder en kursseksjon innen grønne fag og forvalter parken som i dag er hagebruks museum og park. I samarbeid med Høgskolen i Agder driver Agder Energi en energipark som er et nasjonalt forsknings- og utviklingssenter for fornybar energi. Energiparken omfatter spesielt utnyttelse og lagring av solenergi og utvikling av effektiv energibruk i bolighus. Det ble inngått en avtale mellom Høgskolen i Agder og Norsk Hagebruksmuseum om at de skal flytte fra Berge Gård til Dømmesmoen. Det er fortsatt ønske om å utvikle et arboret (plantesamling) på området. Statsbygg overtok eiendommen i 1996.

Universitetets virksomhet på Dømmesmoen ble fra sommeren 2010 overflyttet til Grimstad. Eiendommen er nå ute av sektoren og er i ferd med å bli avhendet (2011).

Kilder:

Dømmesmoen ruslespor hefte utgitt i 2003 av Norsk Hagebruks Museum, Dømmesmoen, 4885 Grimstad.

Norsk Hagebruks Museum Heftet utgitt av Norsk Hagebruks Museum, Dømmesmoen, 4885 Grimstad.

St.meld. nr. 10 (1932) s. 310, 1925 s. 28 og 1928 s. 17.

Statsbyggs ferdigmelding nr. 297, 1984.

Verneverdige bygg

Byggnr: 10600
GAB nr: 166769523
Navn: BYGG T - ØVRE
Oppført: 1733

Byggnr: 10601
GAB nr: 166769582
Navn: BYGG S -
KLOKKEBYGNING
Oppført: 1750

Byggnr: 10602
GAB nr: 166769744
Navn: BYGG D -
ØKONOMIBYGGET/KANTINE
Oppført: 1954 - 1956

Byggnr: 10603
GAB nr: 166833353
Navn: BYGG W - HYTTE
NEDRE
Oppført: 1880

Byggnr: 10605
GAB nr: 166769744
Navn: BYGG E -
TIPPEN/INTERNAT
Oppført: 1956

Byggnr: 10615
GAB nr: 166769787
Navn: BYGG I -
GARASJEREKKE
Oppført: 1924

Byggnr: 10616
GAB nr: 166769752
Navn: BYGG C -
BRAKKA/INTERNAT
Oppført: 1952

Byggnr: 10618
GAB nr: 166769833
Navn: BYGG H -
UNDELANDS
HUS/LÆRERBOL.
Oppført: 1923 - 1924

Byggnr: 10626
GAB nr: 166833345
Navn: BYGG O -
POTETKJELLER
Oppført: 1760

Byggnr: 10681
GAB nr: 166769760
Navn: BYGG B -
GAMLEBYGGET
Oppført: 1922 - 1923

Utomhusanlegg

Elementnr: 01

Elementnavn:

Dømmesmoeika

Beskrivelse: En gammel eik som står ved innsjøen på området. Eika er ca 500 år gammel og har en omkrets på 7,1m. Det er plass til å stå inne i stammen.

Elementnr: 03

Elementnavn: Sittende skulptur

Beskrivelse: En skulptur av en dame som sitter å jobber med jorda.

Elementnr: 07

Elementnavn: Kunst ved Bygg W

Beskrivelse: Et kunstverk i bakken foran bygg B ved Bygg W.

Elementnr: 02

Elementnavn: Lindeallen

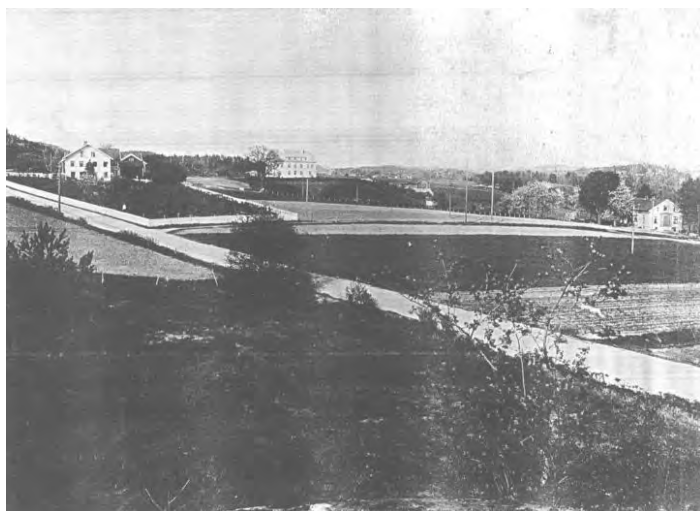
Beskrivelse: Den gamle lindeallen skal være plantet av presten Pharo som ridevei til sin datter, antagelig midten av 1850.

Elementnr: 06

Elementnavn: Gravhauger

Beskrivelse: Det finnes flere gravhauger fra 100 til 600 e.

Gammelt foto fra de første år av gartnerskolen. Foto: Ukjent.
Opphavsrett: Statsbygg.

Situasjonskart med eiendomsgrenser. Opphavsrett: Statsbygg.

Flyfoto.

"Ibsens urtehage" er anlagt nord for kantinen og internatet.. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10600 BYGG T - ØVRE

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG SØR
GAB nr:	166769523
Gnr/bnr:	9/1
Oppført:	1733
Byggherre:	
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Bolig/bosetning
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	Bolig
Regulering:	Uregulert: Kommuneplan for Grimstad 2006-2018, vedtatt 24.09.2007.
Vernestatus:	Administrativt fredet - registrert i Fortidsminneforeningens årbøker 1933 og 1934.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Tømmerbygning 12,5 x 10 m i to etasjer og kvist. Kjeller under deler av bygningen, 6 x 4 m. I første etasje er det i dag tre værelser, kjøkken, tre entreer. I annen etasje fire værelser og alkove. I tredje etasje fire værelser. Veranda mot sydøst, 2 x 5 m i to etasjer.

Sammendrag bygningshistorie

Det er usikkert hva som er bygningens byggeår. Opprinnelig var den våningshus på Øvre Dømmesmoen gård og den eldste delen oppgis i flere kilder å være fra ca 1700. Dendrokronologisk undersøkelse i 2009 viser at tømmeret i gulvbjelker er felt i 1733 (Statsbygg sør saksnr 200900485-1). Bygningen er bygd om flere ganger, men ombyggingshistorien er ikke fullt kartlagt. Etter at våningshuset kalt Øvre ble tatt i bruk av skolen i 1923 har det fungert som personalbolig. I de senere år (etter år 2000) har huset stått tomt.

Kilder:
St.med. nr. 10 1925 s 28-29 m fl årganger.
Jubileumsskrifter, flere årganger:
Statens Gartnerskole Dømmesmoen 1923 - 1973. S 12.
Dømmesmoen 1923-1998. S 12.

Bygningshistorikk

1733	1900	Dendrokronologisk analyse i 2009 viser tømmer til gulvbjelker er felt i 1733 og bygningen er sannsynligvis oppført kort etter. 1733 er derfor angitt som byggeår. Bygningen er bygd om flere ganger i løpet av årenes løp. I ca. år 1900 ble den ombygd til sveitserstil.
1921	1923	Staten kjøper eiendommen i 1921/1922. Skolen starter opp i 1923. I 25-årsskriftet Statens hagebruksskole Dømmesmoen 1923 - 1948 står det at i bygningen Øvre bor en lærer, gårdsfullmektig og endel elever. Siden den nye skolebygningen sto ferdig i 1923 er det sannsynlig at Øvre har hatt boligformål siden oppstarten av skoledriften.
1996	1997	Det ble søkt om å rive bygningen etter som den er i dårlig stand. I forbindelse med søknaden ble det oppdaget av huset var fredet i gamle Fjære kommune, som ble slått sammen med Grimstad kommune i 1965. Fredningsdokumentene har ikke vært å oppdrive.
1997	1998	Fasaden ble malt. Taket ble byttet. Det ble benyttet 22 mm. kryssfiner som ble belagt med papp, impregnerte sløyfer og lekter. Det ble montert nye stigetrinn på taket, nye snøfangere, og nye aluminiumstakrenner. Mønekammen ble rettet opp, og det ble murt ny pipe over tak. Nye brente takstein ble lagt på.
2009		Bygningens konstruksjoner og eksteriør istandsettes og restaureres, og senere eksteriørendringer tilbakeføres til sveitserstil. Det gjøres ikke andre tiltak innvendig enn avdekking og utbedring av konstruktive skader. Interiørene er derfor ikke ferdigstilt eller brukbare (staus pr 2011).

Vern

Formål:	Formålet er å sikre en av de opprinnelige gårdsbygningene på Dømmesmoen. Formålet er videre å bevare bygningens karakter som våningshus, og bevare opprinnelig/eldre konstruksjoner, planløsning, bygningsdeler og overflater.
Begrunnelse:	Bygningen var våningshuset på gården Øvre Dømmesmoen som ble kjøpt av Landbruksdepartementet i 1921 for etablere gartnerskolen. Bygningen har vært i bruk av skolen og er en viktig del av skoleanlegget. Øvre er administrativt fredet.
Omfang:	Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Interiør

Interiørnr: 02-001
Interiørnavn: Trapperom
Beskrivelse: I trapperommet er laftverket synlig. Nivåforskjellen i gulvet viser hvor huset har fått tilbygg.

Interiørnr: 00-001
Interiørnavn: Kjeller
Beskrivelse: Bilde før istandsetting. Det var råteskader i bunnsvill og bjelker.

Eksteriør etter istandsetting/tilbakeføring i 2009. Opphavsrett: Statsbygg.

Eksteriør etter istandsetting/tilbakeføring i 2009. Opphavsrett: Statsbygg.

Eksteriør etter istandsetting/tilbakeføring i 2009. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot øst. Bilde fra 1911/1912. Dette eksteriøret er tilbakeført i 2009. Foto: Ukjent. Statsbygg har kopi av bildet.

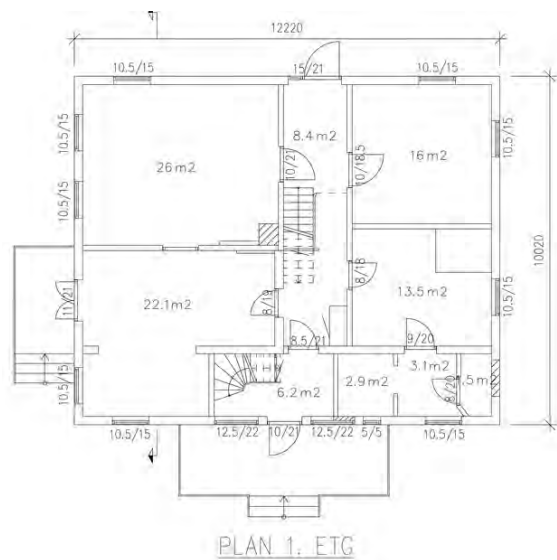
Øvre anno 2006. Opphavsrett: Statsbygg.

Gården før ombygging i 1860. Foto: Ukjent. Statsbygg har kopi av bildet.

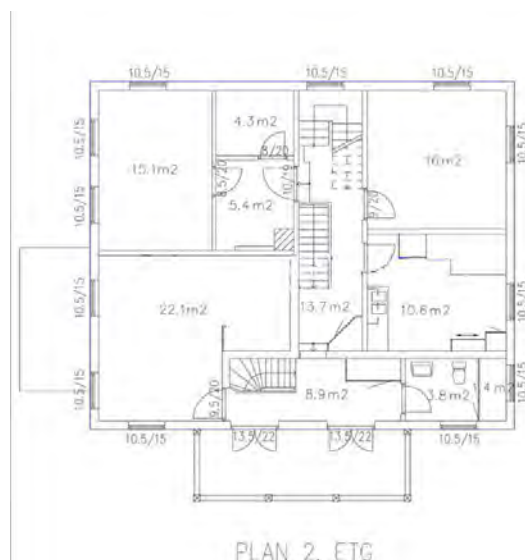
BYGNING 10600 BYGG T - ØVRE

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

PLAN 1. ETG

Plantegning første etasje. Opphavsrett: Statsbygg.

PLAN 2. ETG

Plantegning andre etasje. Opphavsrett: Statsbygg.

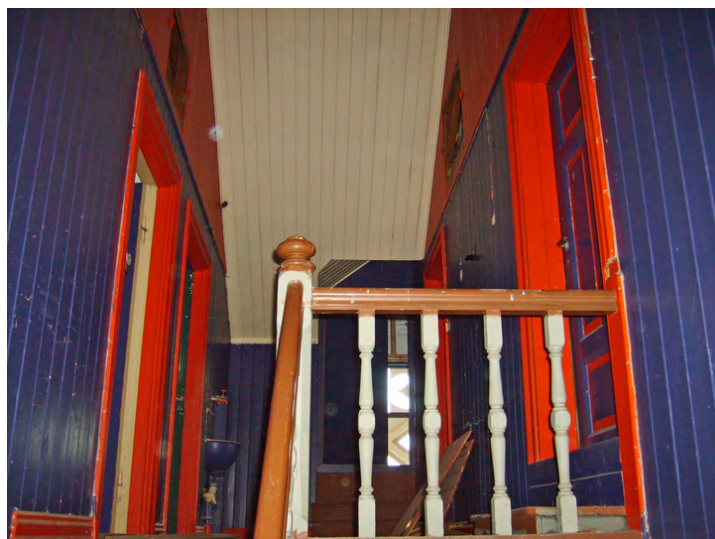
1 etg stue sør vest. Opphavsrett: Statsbygg.

1 etg gang. Opphavsrett: Statsbygg

1 etg kjøkken. Opphavsrett: Statsbygg

3 etg loftsgang. Opphavsrett: Statsbygg

BYGNING 10601 BYGG S - KLOKKEBYGNING

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG SØR
GAB nr:	166769582
Gnr/bnr:	9/1
Oppført:	- 1750
Byggherre:	Sannsynligvis Familien Pharo.
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Landbruk
Nåværende funksjon:	Undervisning/forskning
Bygningsart:	
Regulering:	Uregulert: Kommuneplan for Grimstad 2006-2018, vedtatt 24.09.2007.
Vernestatus:	Administrativt fredet - registrert i Fortidsminneforeningens årbøker 1933 og 1934.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Bygningen er laftet og utvendig kledd med stående panel, 22 x 7,5 m med fløy 24 x 6 m. Synlig laft kun på loft. Delvis kjeller med grue under fløy mot sør. Skråloft.

Sammendrag bygningshistorie

Usikkert byggeår. I følge Fortidsminneforeningens årbok fra 1934: "Av uthusbygningen skriver den øvre fløy sig fra tiden før 1800." Bygningen tilhørte det opprinnelige gårdsanlegget på Dømmesmoen før gartnerskolen ble opprettet. Trolig oppført som stall, verksted, kokekjeller og bolig for gårdsansatte. Bygningen er gradvis ombygd, og brukes som kontor, verksted og lager av skolens driftsavd.

Bygningshistorikk

1922		Bygningen overtatt av Gartnerskolen.
1984		Bygging av kjølelager mot sør. Vinduer i fasaden blir kledd inn.
1991	1992	Veggene mot sydvest ble kledd om og isolert av skolens vedlikeholdsavdeling. Taket tekkes med Su-takplater, og de gamle taksteinene ble brukt om igjen på nye sløyfer og lekter. Nytt tak over fruktlager, men det ble brukt eksisterende taksten.
1996		Branndokumentasjon utarbeidet.
1996	1997	Resterende vegger ble renoveret av Vårt Hus A/S. Det ble montert nye takrenner og pannebord. På grunn av lekkasjer ble gesimskasser utbedret.

Vern

Formål:	Formålet er å ta vare på en av de opprinnelige bygningene på Dømmesmoen. Formålet er også å ta vare på bygningens arkitektoniske uttrykk.
Begrunnelse:	Bygningen var en del av gårdsanlegget på eiendommene som ble kjøpt av Landbruksdepartementet i 1921 for å etablere skolen på Dømmesmoen. Bygningen har vært i bruk av skolen og inngått som del av skoleanlegget på Dømmesmoen og det helhetlige anlegget. Klokkebygningen er administrativt fredet.
Omfang:	Eksteriør. Interiør: Rommet med grue i kjeller. Bygningens konstruksjon.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Interiør

Interiørnr: 01-001
Interiørnavn: Interiør
Beskrivelse: Idag brukes bygget som kontor, kantine, verksted og lager. Kontoret til statsbyggs driftsansvarlig er tatt med for å illustrere det nyere interiøret.

BYGNING 10601 BYGG S - KLOKKEBYGNING

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Vestfasade. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade nordøst. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade sørøst. Opphavsrett: Statsbygg.

Grunnmur. Opphavsrett: Statsbygg.

Redskapslager. Opphavsrett: Statsbygg.

Kontor. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10601 BYGG S - KLOKKEBYGNING

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

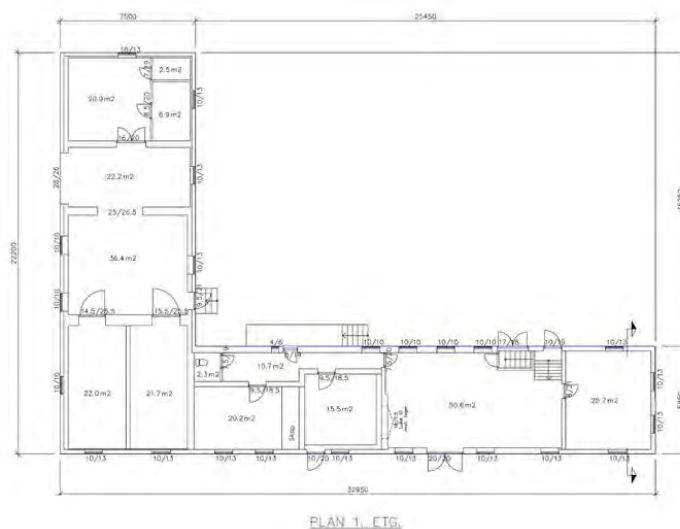
Dør til bryggerhus. Opphavsrett: Statsbygg.

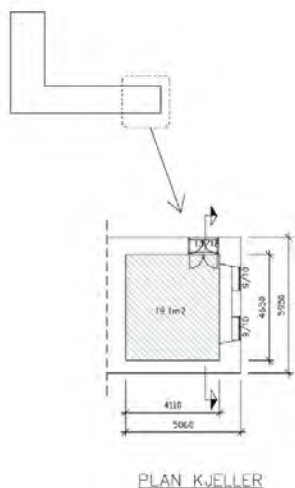
Dør til bryggerhus. Opphavsrett: Statsbygg.

Grue i bryggerhus. Opphavsrett: Statsbygg.

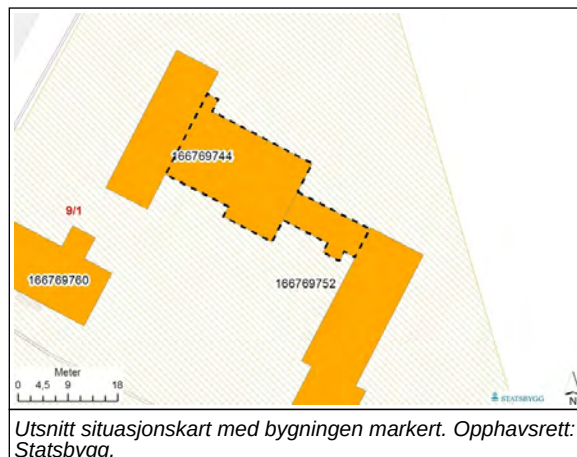
Plan første etasje. Opphavsrett: Statsbygg.

Plan kjeller med skravur for fredet interiør. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG SØR
GAB nr:	166769744
Gnr/bnr:	9/1
Oppført:	1954 - 1956
Byggherre:	Staten
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Undervisning/forskning
Nåværende funksjon:	Undervisning/forskning
Bygningsart:	
Regulering:	Uregulert: Kommuneplan for Grimstad 2006-2018, vedtatt 24.09.2007
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Oppført i 1954-56 i mur, 22,5 x 12,5 m i én etasje. Sammenbygd med internatfløyene bygg E og C. Inneholdt opprinnelig kjøkken, spisesal, peisestue og gjestestue.

Kilde: St.meld. nr. 10 1958.

Sammendrag bygningshistorie

Bygningen med fellesfunksjoner som kantine og oppholdsrom, representerer en praktisk måte å skille, men samtidig binde sammen internatene for gutter og jenter på. På 1950-tallet var det fortsatt viktig med et skille mellom mannlige og kvinnelige studenter.

Kulturminnefaglig vurdering:

Bygningen har god tidskvalitet som også i den videre forvaltning bør søkes tatt vare på. Dette gjelder elementer i interiøret som: Lamper i kantinen, peis, dørene inn til kantinerommet fra inngangspartiet og himlingen i kantinerommet. Det gjelder også elementer i kjeller som toalettdører, garderober og støvlevask.

Vern

Formål:	Formålet med vern av Økonomibygget/kantine er å ta vare på en viktig bygning i det som utgjør skoleanlegget ved Dømmesmoen. Formålet er også å ivareta bygningens arkitektoniske uttrykk.
Begrunnelse:	De utvalgte bygningene som vernes på Dømmesmoen viser samlet et helhetlig utdanningsanlegg innen landbrukssektoren. Bygningen har på en god måte bevart flerer typisk 1950-talls elementer. Som formålsbygd skolebygning har Økonomibygning/Kantine både utdanningshistorisk og arkitekturhistorisk verdi.
Omfang:	Eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Fasade mot nord. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot syd. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10602 BYGG D - ØKONOMIBYGGET/KANTINE

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Fasaden mot syd. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot syd. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot nord. I forgrunnen ligger i dag "Ibsens urtehage". Opphavsrett: Statsbygg.

Kantinen. Opphavsrett: Statsbygg.

Originale lamper i spisestuen. Opphavsrett: Statsbygg.

Tidstypiske taklamper fra bygningen var ny. Opphavsrett: Statsbygg.

Peisen har fått en ny innsats, men er ellers intakt. Opphavsrett: Statsbygg.

Trapp fra inngangspartiet ned i kjeller.
Opphavsrett: Statsbygg.

Garderobe i kjelleren. Opphavsrett: Statsbygg.

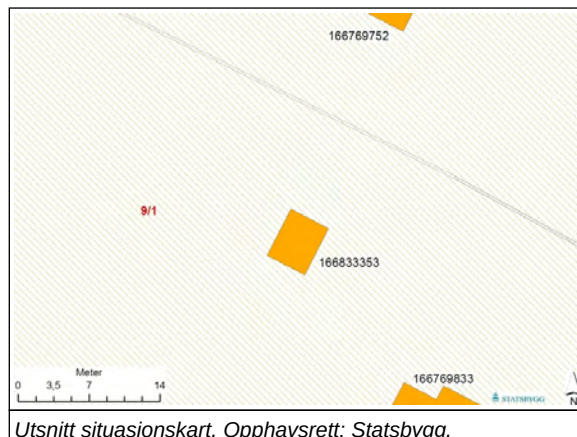
Støvelvask i kjelleren. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10603 BYGG W - HYTTE NEDRE

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat: STATSBYGG SØR
GAB nr: 166833353
Gnr/bnr: 9/1
Oppført: - 1880
Byggherre: Axel Christian Pharo.
Arkitekt:
Opprinnelig funksjon:
Nåværende funksjon:
Bygningsart: Dukkestue/lekehus
Regulering: Uregulert: Kommuneplan for Grimstad 2006-2018, vedtatt 24.09.2007
Vernestatus:

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Liten tømret stue.

Sammendrag bygningshistorie

Hytta ble bygd ca.1880 og ble flyttet til frukthagen i 1923, flyttet igjen i 2000 pga. etablering av Energiparken.

Bygningshistorikk

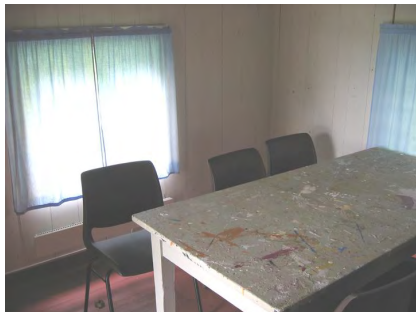
1923		Flyttet til frukthagen. Sto opprinnelig der flaggstanga står idag.
2000		Flyttet av Høgskolen i Agder uten tillatelse til framsiden av B bygget.
2001	2002	Utvendig renovering og ny tørrsteinsmur utført av A. Søyland. Nytt tak, ny kledning, ny veranda i opprinnelig form med ny trapp, malerarbeid.

Vern

Formål: Formålet med å verne Hytte nedre er å ta vare på en av de eldste bygningene på eiendommen Dømmesmoen.
Begrunnelse: Dette er trolig en av de eldre bygningen på eiendommen selv om vi ikke kjenner nøyaktig byggeår.
Omfang: Eksteriør og interiør.
Vernekategori: Verneklasse 2, bevaring

Interiør

Interiørnr: 01-001
Interiørnavn: Hovedrommet
Beskrivelse: Dette er en liten dukkestue med bare et rom. Rommet har laftede tømmervegger, panelt himling og tregulv.

BYGNING 10603 BYGG W - HYTTE NEDRE

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Sørfasade. Opphavsrett: Statsbygg.

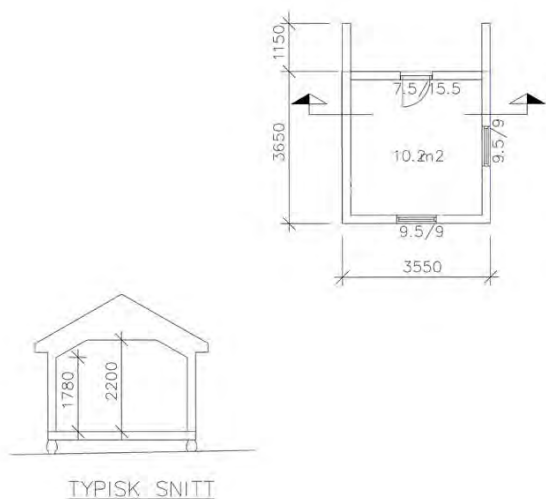
Fasder mot nord og øst. Opphavsrett: Statsbygg.

Vestfasade med kunstverk foran. Opphavsrett: Statsbygg.

Tømmeret er i god stand. Opphavsrett: Statsbygg.

Plantegninger. Opphavsrett: Byggadministrasjon AS, rådgivende ingeniør.

Inngangsdøra. Opphavsrett: Statsbygg.

Innside ytterdør. Opphavsrett: Statsbygg.

Hovedrommet i dukkehuset. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10605 BYGG E - TIPPEN/INTERNAT

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG SØR
GAB nr:	166769744
Gnr/bnr:	9/1
Oppført:	1956
Byggherre:	Staten
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Bolig/bosetning
Nåværende funksjon:	Bolig/bosetning
Bygningsart:	
Regulering:	Uregulert: Kommuneplan for Grimstad 2006-2018, vedtatt 24.09.2007.
Vernestatus:	

Utsnitt situasjonskart med bygningen markert. Opphavsrett: Statsbygg.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

"Tippen"Internatbygg i to etasjer og uinnredet loft. Saltak, kjeller, etasjeskiller i tre. Felles EI hovedtavle og fyrhus for eiendommen er installert i kjeller. Trolig ferdigstilt 1956. Sammenbygd med bygg D.

Inneholdt opprinnelig leilighet for husmor, sykrom og dagligstue og tre rom for betjening i 1. etasje, og syv rom for kvinnelige elever og betjening i 2. etasje. Kjeller under hele anlegget, med fryseri og husholdningskjellere.

Sammendrag bygningshistorie

Internatet for kvinnelige elever sto ferdig noen år etter at det nye internatet for mannlige studenter sto ferdig. Bygningen er noe mer klassisk i sitt arkitektoniske uttrykk med smårutete vinduer. Nøyaktig oppføringsperiode er ikke dokumentert, men var innenfor perioden 1953- 1956.

Bygningshistorikk

Vern

Formål:	Formålet med vern av "Tippen" er å sikre en viktig bygning i det som utgjør skoleanlegget ved Dømmesmoen. Formålet er også å ivareta bygningens arkitektoniske uttrykk.
Begrunnelse:	De utvalgte bygningene som vernes på Dømmesmoen viser samlet et helhetlig utdanningsanlegg innen landbrukssektoren. Bygningen har et tydelig 1950-talls arkitektonisk uttrykk. Som formålsbygd skolebygning har Tippen/Internat både udnanningshistorisk og arkitektonisk verdi.
Omfang:	Eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Fasade mot øst med hovedinngang. Opphavsrett: Statsbygg.

Inngangspartiet i dag. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10605 BYGG E - TIPPEN/INTERNAT

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Fasade mot sør. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot vest. Gamlebygget skimtes bak til høyre i bildet. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot nord. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10615 BYGG I - GARASJEREKKE

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG SØR
GAB nr:	166769787
Gnr/bnr:	9/1
Oppført:	1924
Byggherre:	Statens Gartnerskole
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	Uthus/skjul
Regulering:	Uregulert: Kommuneplan for Grimstad 2006-2018, vedtatt 24.09.2007
Vernestatus:	

Utsnitt situasjonskart. Opphavsrett: Statsbygg.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Bygget i 1924 som uthus 4 x 3 m i bindingsverk med betong grunnmur og gulv. Senere ombygget til garasje som også er dagens funksjon. Lite endret i følge Aust-Agder fylkeskommune.

Sammendrag bygningshistorie

Huset inneholdt opprinnlig privet og hønsehus. På den tiden lærerboligen ble oppført var det vanlig og nødvendig med et uthus i tilknytning til en villa/bolig. Det er denne funksjonen knyttet opp til boligen som er det interessante ved bygningen.

Bygningshistorikk

1924	Huset blir oppført som et uthus 4 x 3 meter. Det ble senere ombygget til garasje.
1996	Nytt tak av stålplater.

Vern

Formål:	Formålet med vernet er å ta vare på bygningens uttrykk som uthus.
Begrunnelse:	Det er naturlig å verne Garasjerekken sammen med Undelands hus/lærerbolig fordi den opprinnelig ble bygget som uthus til lærerboligen.
Omfang:	Eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Interiør

Interiørnr: 01-001
Interiørnavn: Garasje
Beskrivelse: Rommet har støpt gulv, og bindingsverk i veggene og trebjelker i taket. Det er ikke verneverdige interiører, men rommet er tatt med for å illustrere interiøret til huset.

BYGNING 10615 BYGG I - GARASJEREKKE

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Øst- og nordfasade. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade sør. Opphavsrett: Statsbygg.

Vestfasade. Opphavsrett: Statsbygg.

Garasjen med tilhørende lærerbolig. Opphavsrett: Statsbygg.

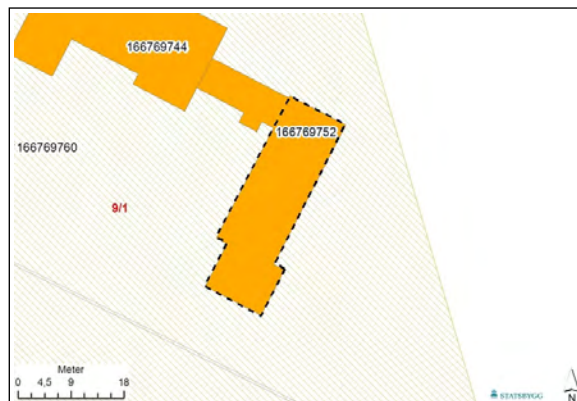
Interiør i garasjen. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10616 BYGG C - BRAKKA/INTERNAT

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG SØR
GAB nr:	166769752
Gnr/bnr:	9/1
Oppført:	1952
Byggherre:	Staten
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Bolig/bosetning
Nåværende funksjon:	Bolig/bosetning
Bygningsart:	
Regulering:	Uregulert: Kommuneplan for Grimstad 2006-2018, vedtatt 24.09.2007.
Vernestatus:	

Utsnitt situasjonskart med bygningen markert. Opphavsrett: Statsbygg.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Bygningen, 34 x 9,6m, ble oppført i reisverk med fire kledninger og fire lag papp i 1952 som internat bygget i 2 etasjer med kjeller og loft. Bygningen ble sammenføyd med bygg D da dette ble oppført 1956.

Hybler med enkel standard, kun håndvask. Toalett og dusj på gangen. Opprinnelig 11 elevrom og 2 formannsrom med sovealkove i 1. etasje, samt 11 elevrom og dagligstue i 2. etasje.

Kilde: St.meld. nr. 10 1958, side 347-348.

Bygningshistorikk

1952		Oppført som internat for mannlige elever.
1989	1989	Nye vinduer og ytterkledning. Noen få vinduer er bevart, antagelig også døra i hovedinngangen.
2001	2004	Renoveret.

Vern

Formål:	Formålet med vern av Brakka er å ta vare på en viktig bygning i det som utgjør skoleanlegget ved Dømmesmoen. Formålet er også å ivareta bygningens arkitektoniske uttrykk.
Begrunnelse:	De utvalgte bygningene som vernes på Dømmesmoen viser samlet et helhetlig utdanningsanlegg innen landbrukssektoren. Som formålsbygd internat for gutter har også bygningen utdanningshistorisk verdi. Bygningen er et godt eksempel på 1950-tallets arkitektur - arealøkonomisk, enkle overflater, god kvalitet i materialbruken - og har som sådann arkitektonisk verdi.
Omfang:	Vernet omfatter: Eksteriør. Interiør i 1. etasje som vist på plantegning: Inngangsparti og korridor med dører og overflater, ett soverom med panel og fast innredning, opprinnelig formannsrom med panel.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Fasade mot tun. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot åker. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10616 BYGG C - BRAKKA/INTERNAT

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Endevegg m branntrapp. Opphavsrett: Statsbygg.

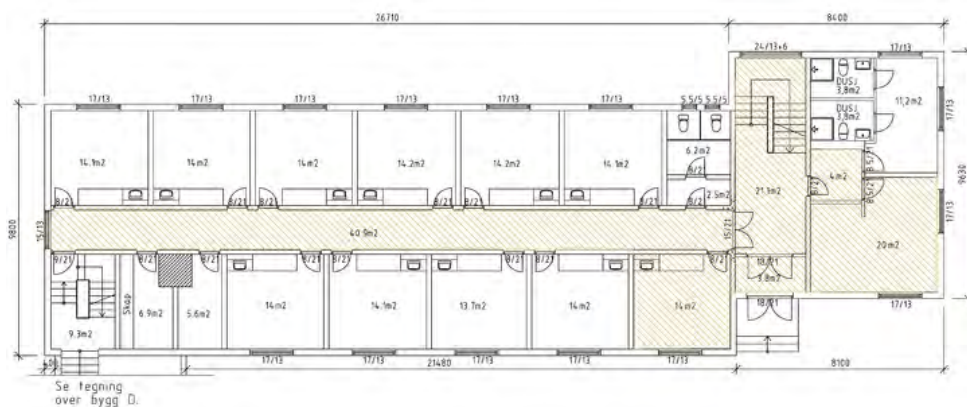
Interiør soverom. Opphavsrett: Statsbygg.

Trapp og trapperom. Opphavsrett: Statsbygg.

Dør i gang ut mot vindfang. Opphavsrett: Statsbygg.

PLAN 1. ETG.

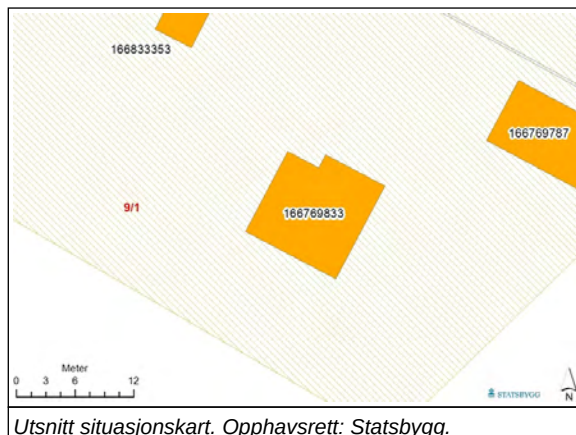
Plantegning 1. etg med skravur for vernet interiør. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10618 BYGG H - UNDELANDS HUS/LÆRERBOL.

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG SØR
GAB nr:	166769833
Gnr/bnr:	9/1
Oppført:	1923 - 1924
Byggherre:	Statens Gartnerskole
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Bolig/bosetning
Nåværende funksjon:	Bolig/bosetning
Bygningsart:	Bolig
Regulering:	Uregulert: Kommuneplan for Grimstad 2006-2018, vedtatt 24.09.2007
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Boligen er i reisverk med liggende bordkledning. Grunnflaten er 9,7x8,4m. 1 1/2 etg, kjeller under hele huset. Opprinnelig: kjeller med bryggerhus, vedrom og husholdningskjeller. 1. etg: gang, kjøkken og to stuer. 2. etg: tre værelser og bad. Trolig ikke noe opprinnelig eksteriør igjen.

Sammendrag bygningshistorie

Opprinnelig funksjon var lærerbolig, og i dag brukes huset som bolig. Oppført i 1924 i følge arkivopplysninger fra arkivet på Dømmesmoen.

Bygningshistorikk

1923	1924	Bygningen oppføres
1996	1997	Fullrenovert utvendig av Vårt Hus A/S fra Grimstad. Arbeidet bestod av følgende: Nytt tak, papp, sløyfer, lekter, takstein (Dan tegl), takrenne, pipe over tak og nye beslag. Feieplattform etter pålegg fra feieren. Ny kledning, etterisolert utvendig med 10 cm. Glava, nye vinduer og ytterdører. Nytt påbygg på inngangspartiet.

Vern

Formål:	Formålet med vernet av lærerboligen er å ta vare på en viktig bygning i det som utgjør skoleanlegget ved Dømmesmoen.
Begrunnelse:	De utvalgte bygningene som vernes på Dømmesmoen viser samlet et helhetlig utdanningsanlegg innen landbrukssektoren. Personalboliger var vanlige i store skole- og institusjonsanlegg.
Omfang:	Eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Sørfasade Opphavsrett: Statsbygg

Boligen sett fra sør. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10618 BYGG H - UNDELANDS HUS/LÆRERBOL.

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Fasaden mot nord. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot øst. Opphavsrett: Statsbygg.

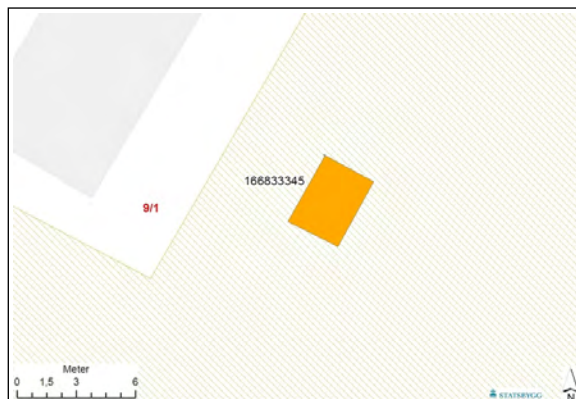
Underlands hus med garasjen til venstre. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10626 BYGG O - POTETKJELLER

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG SØR
GAB nr:	166833345
Gnr/bnr:	9/1
Oppført:	1760
Byggherre:	
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Landbruk
Nåværende funksjon:	Landbruk
Bygningsart:	
Regulering:	Uregulert: Kommuneplan for Grimstad 2006-2018, vedtatt 24.09.2007.
Vernestatus:	

Utsnitt situasjonskart. Opphavsrett: Statsbygg.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Sammendrag bygningshistorie

Byggeår er ukjent. Potetkjelleren var med når eiendommen ble ervervet i 1921. Bygningen ligger delvis nedgravd i en fredet gravhaug og har vært benyttet som potetkjeller. Sannsynligvis en veldig gammel bygning, selv om mye av materialene man ser i dag er nyere pga utskifting.

Jubileumsskriftet fra 1973 skriver følgende: "Perlen av alle - Potetkjelleren - er trolig like gammel som den første potetdyrking på Dømmesmoen. Den kan trolig tidfestes til rundt 1760." Det er ikke oppgitt noen kilde for denne dateringen.

I 1980 ble det lagt nytt tak. Det ble lagt ny duk med nytt bordtak og taksperrer med de gamle taksteiner over.
I 2001 ble det satt opp provisorisk rammeverk innvendig da grunnmuren holdt på å ramle inn.

Kilder:
St.med. nr. 10 1925 s 28-29 m fl årganger.
Jubileumsskrift. Statens Gartnerskole Dømmesmoen 1923 - 1973. S 12.
Dømmesmoen 1923-1998. S 12.

Vern

Formål:	Formålet er å ta vare på potetkjelleren som en av de eldste bygningene ved det opprinnelige gårdsbruket, og som del av det helhetlige skoleanlegget på Dømmesmoen. Videre er formålet å forhindre ytterligere ødeleggelse av fornminnet den er nedgravd i.
Begrunnelse:	Potetkjelleren er en viktig del av kulturmiljøet, både til det eldste gårdsbruket og til skoleanlegget slik det ble bygd opp etter 1921. Potetkjelleren er bygd inne i en gravhaug, som er et automatisk fredet kulturminne. Potetkjelleren og gravhaugen er også et viktig element i parken.
Omfang:	Vernet omfatter både eksteriør og interiør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Interiør

Interiørnr: 02-001
Interiørnavn: Loft
Beskrivelse: Tredelen av bygget som ligger oppe på gravhaugen. Rommet brukes som lager.

Interiørnr: 01-001
Interiørnavn: Potetkjeller
Beskrivelse: Veggene har natursteinsmur med trebjelker og tregulv over. Murveggen holder på å ramle inn og det er satt opp provisoriske konstruksjoner for å holde taket oppe og muren inne (2001).

BYGNING 10626 BYGG O - POTETKJELLER

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Vestfasaden hvor kun loftsrommet synes over bakken. Opphavsrett: Statsbygg. Sørfasaden er godt skjult bak vegetasjon. Opphavsrett: Statsbygg.

Inngang til potetkjelleren. Opphavsrett: Statsbygg.

Østfasade med inngang til potetkjelleren. Opphavsrett: Statsbygg.

Eldre fotografi med potetkjellerens plassering i anlegget. Opphavsrett: Statens hagebruksskole Dømmesmoen.

Eldre fotografi av østfasaden med inngang til potetkjelleren. Opphavsrett: Statens hagebruksskole Dømmesmoen.

BYGNING 10626 BYGG O - POTETKJELLER

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Inngangen i dag (2009). Opphavsrett: Statsbygg.

Plantegning. Opphavsrett: Statsbygg.

Loftsrom med eksponerte bærende konstruksjoner. Opphavsrett: Statsbygg.

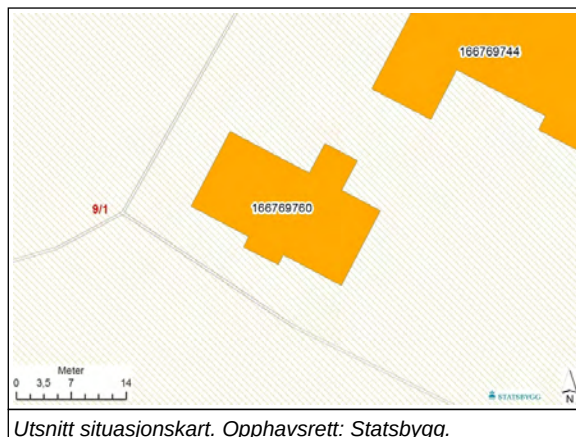
Potetkjellerens gulv er støttet opp med stendere. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10681 BYGG B - GAMLEBYGGET

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG SØR
GAB nr:	166769760
Gnr/bnr:	9/1
Oppført:	1922 - 1923
Byggherre:	Statens Gartnerskole
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Undervisning/forskning
Nåværende funksjon:	Undervisning/forskning
Bygningsart:	
Regulering:	Uregulert: Kommuneplan for Grimstad 2006-2018, vedtatt 24.09.2007.
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Bygningen er oppført av 3" dobbelt pløyde planker med to lag papp og to lag panel. Grunnflaten er på 21 x 10 m i 2 1/2 etasje.

Bygningen inneholdt opprinnelig: Kjeller: bryggerhus, husholdningskjellere, fruktpakkerom og arkiv. 1. etasje: Ett kontor, garderobe, forsamlingsal, spisesal, anretning, kjøkken og spiskammer. 2. etasje: to skolesaler, lærerværelse, bibliotek og to værelser for husmor. 3. etasje: Åtte væresler.

Kilde: St.meld. nr. 10 1958.

Sammendrag bygningshistorie

Oppført av departementet med bevilgninger til statens hagebruksskoler. Bygningen var lenge internat, spisesal/messe og skole.

Bygningshistorikk

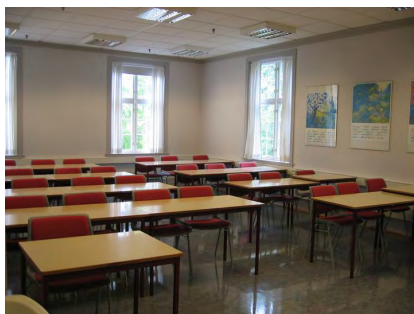
1922	1923	Oppført av staten med bevilgninger til statens hagebruksskoler. Bygningen fungerte frem til 1950-årene som internat, spisesal/messe og skole.
1933		Innebygget veranda ble bygget til hovedinngangen.
1989	1991	Totalt renoverte innvendig og utvendig. Lite av det opprinnelige interiøret er bevart. Tilbygg med heis. Arkitekter Duus, Thorstensen & Egeberg. To skorstener revet. Kjelleren hevet.
1996		Branndokumentasjon utført.

Vern

Formål:	Formålet med vernet er å ta vare på en viktig bygning i det som utgjør skoleanlegget ved Dømmesmoen. Formålet er også å ivareta bygningens arkitektoniske uttrykk.
Begrunnelse:	De utvalgte bygningene på Dømmesmoen viser samlet et helhetlig utdanningsanlegg innen landbrukssektoren. Som formålsbygd skolebygning fra opprettelsen av Hagebrugsskolen har Gammelbygget også utdanningshistorisk verdi.
Omfang:	Vernet omfatter bygningens eksteriør. Utomhus: utdanningsanleggets grøntområde, markert i kart.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Interiør

Interiørnr: 02-001
Interiørnavn:
Undervisningsrom
Beskrivelse: Interiøret er ikke av spesiell interesse.
Foto fra undervisningsrom i andre etasje er tatt med for å illustrere at det er totalt renoverte innvendig i 1989-90 og det er lite av det opprinnelige igjen.

BYGNING 10681 BYGG B - GAMLEBYGGET

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Hovedfasaden vender mot sør. Opphavsrett: Statsbygg.

Dammen er vakkert anlagt og skaper sammenheng med Gamlebyggets fasade. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade nord-øst. Opphavsrett: Statsbygg.

Rullestolrampe inn mot heistilbygget på nordfasaden. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10681 BYGG B - GAMLEBYGGET

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Arkitektoniske detaljer. Opphavsrett: Statsbygg.

Tilbygg med heis på nordfasaden. Opphavsrett: Statsbygg.

Inngangen vender mot syd ut mot dammen. Opphavsrett: Statsbygg.

Glassveranda ved inngangen. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10681 BYGG B - GAMLEBYGGET

Kompleks 3422 Universitetet i Agder, Dømmesmoen

Skolens parkområde inneholder mange forskjellige busker og trær - de fleste er navngitt med skilt. Opphavsrett: Statsbygg.

Situasjonskart over vernet utomhusområde. Opphavsrett: Statsbygg.

Interiøret er ikke av spesiell interesse. Foto fra undervisningsrom i andre etasje er tatt med for å illustrere at det er totalt renovert innvendig i 1989-90 og det er lite av det opprinnelige igjen. Opphavsrett: Statsbygg.